

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 och 7 kap. i bokföringslagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 och 7 kap. i bokföringslagen (RP 76/2024 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ledande sakkunnig Timo Kaisanlahti, arbets- och näringsministeriet
- verksamhetsledare Sanna Alakare, Finlands Revisorer rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Skatteförvaltningen
- Børsstiftelsen i Finland
- Finlands näringsliv rf
- Finanssiala ry
- Finnish Business & Society ry (FIBS)
- Finnwatch rf
- Centralhandelskammaren
- Osuuskuntien Keskusjärjestö Pellervo ry
- Bildningsbranschen rf.

Inget yttrande av

- Företagarna i Finland rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås ändringar i bokföringslagen. Genom förslaget genomförs kommissionens delegerade direktiv om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv om bokslut vad gäller storlekskriterier för mikroföretag, små och medelstora företag, stora företag och koncerner. Vidare föreslås lagtekniska preciseringar för att bestämmelserna bättre ska motsvara syftet med direktivet om företagens hållbarhetsrapportering.

Betänkande EkUB 12/2024 rd

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt, för att bestämmelserna på det sätt som förutsätts i kommissionens delegerade direktiv ska kunna tillämpas på räkenskapsperioder som börjar den 1 januari 2024 eller därefter.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

I artikel 3 i direktiv 2013/34/EU avseende årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag (redovisningsdirektivet) delas företag och koncerner av olika storlek in i kategorier efter balansomslutning, nettoomsättning och antal anställda. Enligt direktivet ska kommissionen minst vart femte år se över tröskelvärdena för att ta hänsyn till effekterna av inflationen. Kommissionen har därför antagit ett delegerat direktiv (direktiv (EU) 2023/2775) för att ändra tröskelvärdena för storlekskategorierna för mikroföretag samt små, medelstora och stora företag respektive koncerner.

På grund av inflationsutvecklingen har tröskelvärdena för balansomslutning och nettoomsättning höjts med 25 procent genom det delegerade direktivet. Propositionen går i huvudsak ut på att nationellt genomföra det delegerade direktivet. I propositionen föreslås det att gränsvärdena i 1 kap. 4 a—4 c § i bokföringslagen höjs i den utsträckning som direktivet tillåter. Syftet med propositionen är att underlätta de finländska företagens administrativa börda.

Sammantaget anser ekonomiutskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget i propositionen, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Gränsvärdena för företagskategorierna

I den gällande bokföringslagen avses med stora företag bokföringsskyldiga för vilka minst två av följande tre gränsvärden överskrids på bokslutsdagen för både den avslutade och den omedelbart föregående räkenskapsperioden: 1) balansomslutning 20 miljoner euro, 2) omsättning 40 miljoner euro och 3) genomsnittligt antal anställda under räkenskapsperioden 250 personer. Med medelstora företag avses för sin del bokföringsskyldiga för vilka högst ett av de här gränsvärdena överskrids för både den avslutade och den omedelbart föregående räkenskapsperioden. För balansomslutningen föreslås gränsvärdet bli 25 miljoner euro och för omsättningen 50 miljoner euro. En höjning av gränsvärdena för stora företag innebär att antalet företag med skyldighet till hållbarhetsrapportering enligt 7 kap. i bokföringslagen minskar.

I sakkunnigyttrandena har det framförts divergerande åsikter om de föreslagna höjningarna av gränsvärdena. En del av de sakkunniga anser att värdena bör ligga kvar på nuvarande nivå, medan andra är för de föreslagna ändringarna. De som stöder ändringen anser det vara viktigt att man vid det nationella genomförandet av direktivet har utnyttjat de nationella optionsmöjligheterna och att man på detta sätt strävar efter att minska den administrativa bördan för företagen.

I ett yttrande som motsätter sig förslaget uttrycks oro över att antalet företag som har skyldighet till hållbarhetsrapportering minskar och att detta påverkar intressentgruppernas tillgång till infor-

Betänkande EkUB 12/2024 rd

mation. I yttrandet konstateras det att befrielse från rapporteringsskyldigheter med stor sannolikhet också leder till att samhällsansvarsarbetet i företagen skärs ned, så ändringen anses ha negativa konsekvenser för de mänskliga rättigheterna och miljön. I ett annat sakkunnigyttande konstateras å sin sida att den föreslagna höjningen av gränsvärdena ökar obalansen mellan de finansiella institutens behov av information och informationen från onoterade företag. Som en möjlig följd av ändringarna i rapporteringsskyldigheten anses också att verksamhetsmöjligheterna för företag som för närvarande klassificeras som stora företag minskar om företagen tas bort från leverans- och värdekedjan på grund av bristfälliga hållbarhetsuppgifter. Dessutom anses höjningen av gränsvärdena för onoterade storföretag bromsa införandet och etableringen av såväl den digitala bokslutsrapporteringen som hållbarhetsrapporteringen i Finland.

Redovisningsdirektivet gör det möjligt att i den nationella regleringen definiera medelstora och stora företag utifrån tröskelvärden som är lägre än de som nu föreslås. Då gäller skyldigheterna ett större antal företag än vad miniminivån i EU-lagstiftningen förutsätter. Enligt regeringsprogrammet för regeringen Orpo har regeringen som mål att avveckla överflödiga företagsreglering och lätta på den administrativa bördan. Dessutom slår regeringsprogrammet fast att man i samband med genomförandet av EU-lagstiftningen ska undvika ytterligare nationell reglering. Ekonomiutskottet konstaterar att den nationella höjning av tröskelvärdena som direktivet möjliggör bidrar till att genomföra dessa skrivningar i regeringsprogrammet. Om möjligheten till höjning inte utnyttjas innebär det i praktiken ytterligare reglering i Finland och den administrativa bördan för finländska bokföringsskyldiga ökar jämfört med konkurrentföretag i andra EES-länder.

Den föreslagna lagändringen gäller cirka 15 procent av de finländska bokföringsskyldiga som enligt gällande gränsvärden räknas till stora företag. Skyldigheten till hållbarhetsrapportering beräknas utebli för cirka 270 företag. Som det står i propositionen har dock också företag som är mindre än storföretag möjlighet till frivillig hållbarhetsrapportering, om det till exempel är en förutsättning för att få finansiering eller annars främjar företaget. Kostnaden för och tillgången till finansiering är ägnad att styra de aktörer som inte omfattas av den lagstadgade rapporteringsskyldigheten till att publicera och gå ut med information om sina hållbarhetsåtgärder.

Utskottets ändringsförslag

Förhållandet mellan företagskategorierna

I några sakkunnigyttanden påpekas det att definitionen av medelstora företag i 1 kap. 4 c § 2 mom. i bokföringslagen är inkonsekvent, eftersom den inte utesluter mikroföretag och småföretag trots att lagstiftaren inte har haft för avsikt att samtidigt tillämpa två olika definitioner. Enligt erhållen utredning har bokföringsnämnden tagit ställning till ärendet i sitt utlåtande 2070/2024. Ekonomiutskottet anser emellertid att det är ändamålsenligt att definitionen av medelstora företag i bokföringslagen preciseras så att den bättre motsvarar ordalydelsen i direktivet om företagens hållbarhetsrapportering, som bestämmelsen grundar sig på.

Förfarandet för att bestämma gränsvärdet för koncerner

I ett sakkunnigyttande hänvisas det till artikel 3.8 i redovisningsdirektivet, som innehåller ett alternativt förfarande vid beräkning av koncernens storlek. Denna bestämmelse i direktivet kräver

Betänkande EkUB 12/2024 rd

att medlemsstaterna ska tillåta en alternativ beräkningsmetod för att fastställa tröskelvärdet för balansomsättning och nettoomsättning. Det är således motiverat att ta in en kompletterande bestämmelse om detta i 1 kap. 6 a § i bokföringslagen.

Vad som gäller för anordnare av lagstadgad utbildning

Bestämmelserna om hållbarhetsrapportering har fogats till bokföringslagen genom lag 1249/2023. Under riksdagsbehandlingen av lagändringen fogades till 7 kap. 1 § 5 mom. en bestämmelse enligt vilken bestämmelserna om hållbarhetsrapportering inte tillämpas på yrkeshögskolor. Efter lagändringen har det framgått att det inom utbildningssektorn finns ett fåtal andra icke-vinstdrivande aktiebolag som sköter lagstadgade utbildningsuppgifter och som omfattas av definitionen av stora företag i bokföringslagen. Utan den avgränsning av tillämpningsområdet som föreskrivs i lagen omfattas dessa aktörer av skyldigheten till hållbarhetsrapportering. Ekonomiutskottet ser det som lämpligt att icke-vinstdrivande utbildningsaktörer som bedriver verksamhet med offentliga medel och som har hand om lagstadgade uppgifter inte omfattas av denna skyldighet.

DETALJMOTIVERING

1 kap. 4 c §. Stora företag och medelstora företag. Definitionen av medelstort företag har fogats till bokföringslagen genom lag 1249/2023. Definitionerna av företagskategorier är avsedda att utsluta varandra, och då kan ett företag samtidigt höra till endast en kategori enligt 1 kap. 4 a—4 c §. Utifrån sakkunnigyttrandena föreslår ekonomiutskottet ändå att definitionen av medelstort företag preciseras för att klarlägga rättsläget.

1 kap. 6 a §. Små och stora koncerner. Genom de bestämmelser som föreslås i 2 och 3 mom. kompletteras förfarandet för att fastställa tröskelvärdet för koncerner i enlighet med artikel 3.8 i redovisningsdirektivet.

7 kap. 1 §. Tillämpningsområde. Utskottet föreslår att 1 mom. kompletteras så att bestämmelserna om hållbarhetsrapportering tillämpas också på stora koncerners moderföretag. Stora koncerners skyldighet att utarbeta en hållbarhetsrapport enligt 7 kap. 19 § i bokföringslagen riktas således uttryckligen till moderföretaget oberoende av dess egen företagsstorlek. Således är också ett moderföretag som är mindre än ett stort företag skyldigt att utarbeta en koncernhållbarhetsrapport, om det är fråga om en stor koncern enligt 1 kap. 6 a §. Eftersom också uppgifter som gäller moderföretaget självt ingår i den rapporten, är det å andra sidan inte nödvändigt att ålägga moderföretaget att utarbeta en separat hållbarhetsrapport om sin egen verksamhet. De föreslagna kompletteringarna baserar sig på bestämmelserna i direktivet om företagens hållbarhetsrapportering och redovisningsdirektivet.

I 5 mom. i bestämmelsen om tillämpningsområdet för hållbarhetsrapporteringen föreslås ett undantag enligt vilket bestämmelserna om hållbarhetsrapportering inte gäller sådana aktörer som ordnar lagstadgad utbildning och vars verksamhet inte syftar till att eftersträva vinst. Med lagstadgad utbildning avses bland annat utbildning som regleras i lagen om grundläggande utbildning (628/1998), gymnasielagen (714/2018), lagen om yrkesutbildning (531/2017), yrkeshögskolelagen (932/2014), lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) och lagen om grundläggande

Betänkande EkUB 12/2024 rd

konstundervisning (633/1998). Undantagsbestämmelsen gäller i praktiken de sammanslutningar som ordnar lagstadgad utbildning och som bedriver verksamhet i aktiebolagsform. Stiftelser omfattas å sin sida inte av tillämpningsområdet för direktivet om företagens hållbarhetsrapportering och de har inte heller genom nationell lagstiftning ålagts att rapportera om hållbarhet.

Ikraftträdandebestämmelsen. Utskottet föreslår vissa tekniska korrigeringar och preciseringar i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 76/2024 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av 1 och 7 kap. i bokföringslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i bokföringslagen (1336/1997) 1 kap. 4 a ~~4 c och 6 a §~~ samt 7 kap. 1 § 1 och 5 mom., 17 § 2 mom. och 20 § 3 mom., sådana de lyder, 1 kap. 4 a ~~och~~, 4 b och 6 a § ~~samt 4 c § 1 mom.~~ i lag 1620/2015 och 4 c § i lagarna 1620/2015 och 1249/2023 samt 7 kap. 1 § 1 och 5 mom., 17 § 2 mom. och 20 § 3 mom. i lag 1249/2023, som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

4 a §

Små företag

I denna lag avses med små företag bokföringsskyldiga för vilka högst ett av följande tre gränsvärden överskrids på bokslutsdagen för både den avslutade och den omedelbart föregående räkenskapsperioden:

- 1) balansomslutning 7 500 000 euro,
- 2) omsättning 15 000 000 euro,
- 3) genomsnittligt antal anställda under räkenskapsperioden 50 personer.

Betänkande EkUB 12/2024 rd

4 b §

Mikroföretag

I denna lag avses med mikroföretag bokföringsskyldiga för vilka högst ett av följande tre gränsvärden överskrids på bokslutsdagen för både den avslutade och den omedelbart föregående räkenskapsperioden:

- 1) balansomslutning 450 000 euro,
- 2) omsättning 900 000 euro,
- 3) genomsnittligt antal anställda under räkenskapsperioden 10 personer.

4 c §

Stora företag och medelstora företag

I denna lag avses med stora företag bokföringsskyldiga för vilka minst två av följande tre gränsvärden överskrids på bokslutsdagen för både den avslutade och den omedelbart föregående räkenskapsperioden:

- 1) balansomslutning 25 000 000 euro,
- 2) omsättning 50 000 000 euro,
- 3) genomsnittligt antal anställda under räkenskapsperioden 250 personer.

I denna lag avses med medelstora företag bokföringsskyldiga som inte är mikroföretag eller små företag och för vilka högst ett av gränsvärdena enligt 1 mom. överskrids för både den avslutade och den omedelbart föregående räkenskapsperioden. (Nytt)

6 a § (Nyt)

Små och stora koncerner

I denna lag avses med

- 1) små koncerner sådana koncerner där högst ett av de gränsvärden som anges i 4 a § överskrids,
- 2) stora koncerner sådana koncerner där minst två av de gränsvärden som anges i 4 c § överskrids.

Överskridande av gränsvärdena enligt 1 mom. bestäms utifrån det på moderföretagets bokslutsdag upprättade koncernbokslutet, där de elimineringar som avses i 6 kap. har gjorts.

Trots 2 mom. kan överskridande av gränsvärdena basera sig på koncernföretagens sammanräknade tal på moderföretagets bokslutsdag. De gränsvärden för balansomslutning och omsättning som anges i 4 a och 4 c § ska då höjas med 20 procent.

Betänkande EkUB 12/2024 rd

7 kap.

Hållbarhetsrapport

1 § (Ny)

Tillämpningsområde

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas på stora företag, moderföretag i en stor koncern samt på börsnoterade små och medelstora företag. Ett moderföretag som upprättar en koncernhållbarhetsrapport är inte skyldigt att separat upprätta en hållbarhetsrapport om sin egen verksamhet.

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas inte på Finnvera Abp eller på Fonden för industriellt samarbete Ab om inte något annat föreskrivs genom förordning av statsrådet. Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas inte på sammanslutningar som ordnar lagstadgad utbildning och vars verksamhet inte bedrivs i vinstsyfte.

17 §

Möjlighet till undantag för dotterföretag

Bestämmelserna i 1 mom. gäller även moderföretag som är etablerade utanför EES-området, förutsatt att informationen om det finländska dotterföretaget och dess dotterföretag inkluderas i koncernhållbarhetsrapporten för moderföretaget, som får offentliggöras som en handling som är separat från koncernens verksamhetsberättelse. Vid upprättandet av koncernhållbarhetsrapporten krävs dessutom iakttagande av

- 1) hållbarhetsrapporteringsstandarderna, eller
- 2) ett förfarande som motsvarar hållbarhetsrapporteringsstandarderna enligt artikel 23.4 tredje stycket i öppenhetsdirektivet.

20 §

Undantag med avseende på ett moderföretag som står under bestämmande inflytande

Undantaget enligt 1 mom. gäller även ett moderföretag som står under bestämmande inflytande av ett företag utanför EES-området, om koncernhållbarhetsrapporten upprättas i enlighet med hållbarhetsrapporteringsstandarderna eller på ett sätt som genom beslut av kommissionen enligt artikel 23.4 tredje stycket i öppenhetsdirektivet annars godkänts som likvärdigt med hållbarhetsrapporteringsstandarderna. Dessutom krävs det att

- 1) moderföretaget offentliggör en hållbarhetsgranskningsberättelse som upprättats i enlighet med lagstiftningen i den stat där det företag som är etablerat utanför EES-området är beläget,

Betänkande EkUB 12/2024 rd

2) den information som avses i artikel 8 i taxonomiförordningen om den verksamhet som moderföretaget bedriver presenteras i moderföretagets koncernhållbarhetsrapport.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagen tillämpas på räkenskapsperioder som börjar den 1 januari 2025 och därefter.

Lagen får tillämpas även på räkenskapsperioder som börjat före ikraftträdandet av denna lag, om räkenskapsperioden har börjat den 1 januari 2024 eller därefter.

Ett finländskt dotterföretag på vilket artikel 19a eller 29a i redovisningsdirektivet tillämpas och vars moderföretag finns utanför EES-området får i enlighet med artikel 29a i redovisningsdirektivet och artikel 8 i taxonomiförordningen upprätta en koncernhållbarhetsrapport som innefattar alla andra inom EES-området verksamma dotterföretag till ett sådant moderföretag på vilka artikel 19a eller 29a i redovisningsdirektivet tillämpas. En förutsättning är att koncernhållbarhetsrapporten upprättas av ett dotterföretag vars omsättning inom EES-området var större än de övriga dotterföretagens under minst en av de fem föregående räkenskapsperioderna. Om dotterföretaget har bestämmande inflytande i den egna koncernen, betraktas som omsättning koncernens omsättning. Ett finländskt dotterföretag som iakttar förfarandet enligt detta moment ska registrera och offentliggöra sin koncernhållbarhetsrapport inom 12 månader från utgången av den räkenskapsperiod som avses i koncernhållbarhetsrapporten på det sätt som föreskrivs i 7 kap. 25 och 26 § i bokföringslagen. På finländska dotterföretag tillämpas dessutom vad som föreskrivs i artikel 48i i redovisningsdirektivet om hållbarhetsuppgifter om dem inkluderas i en hållbarhetsrapport som upprättas med stöd av den sistnämnda artikeln av ett dotterföretag som är verksamt någon annanstans inom EES. Vad som föreskrivs i detta moment får tillämpas till och med den 6 januari 2030.

Helsingfors 9.10.2024

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Sakari Puisto saf
vice ordförande Ville Kaunisto saml
medlem Noora Fagerström saml
medlem Kaisa Garedeu saf
medlem Lotta Hamari sd
medlem Antti Kangas saf
medlem Timo Mehtälä cent
medlem Pia Sillanpää saf
medlem Heikki Vestman saml
medlem Juha Viitala sd
medlem Johannes Yrttiaho vänst
ersättare Aleksi Jäntti saml
ersättare Vesa Kallio cent
ersättare Teemu Kinnari saml.

Betänkande EkUB 12/2024 rd

Sekreterare var

utskottsråd Maiju Tuominen.